

STRATEGIE VÝUKY FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

NÁRODNÍ STRATEGIE FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ 2.0

Vláda České republiky schválila 13. ledna 2020 Národní strategii finančního vzdělávání 2.0 (NSFV). Cílem nové strategie je vytvořit podmínky pro dlouhodobé zvyšování úrovně finanční gramotnosti obyvatel České republiky.

ZPRACOVALA: MGR. IVA HOLEČKOVÁ

PROJEDNÁNO NA PEDAGOGICKÉ RADĚ DNE: 20.11.2023

DEFINICE FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních/rodinných financí zahrnuje **tři složky**: gramotnost peněžní, cenovou a rozpočtovou.

- **Peněžní gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
- **Cenovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.
- **Rozpočtovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: **správu finančních aktiv** (např. vkladů, investic a pojištění) a **správu finančních závazků** (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.

/zdroj: NPI, Metodický portál RVP/

ROZVRŽENÍ TÉMAT FINANČNÍ GRAMOTNOSTI od 1. do 9. ročníku

ročník	Náplň finanční gramotnosti v jednotlivých ročnících
1.	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání hodnoty peněz (mincí) - výběr zboží v obchodě při daném množství peněz - jednoduchý výpočet útraty v obchodě - celková hodnota jednoduchého nákupu - použití jednotlivých mincí - chování v obchodě při výběru zboží, platbě - jednoduchý nákupní seznam
2.	<ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání hodnoty peněz (mince, bankovky) - rozměňování bankovky na drobné mince - porovnávání dražší - levnější - jednoduché příklady na výpočet ceny zboží, které je uváděno v jednotkách délky, hmotnosti - výběr zboží v obchodě při daném množství peněz - chování v obchodě při výběru zboží, platbě - nákupní seznam – zboží koupené podle nákupního seznamu, zboží koupené navíc - druhy obchodů podle zboží
3.	<ul style="list-style-type: none"> - využití násobilky při zjištění ceny za větší množství stejného zboží - výpočet celkové ceny zboží, které je uváděno v jednotkách délky, hmotnosti, objemu - rozlišování české koruny a eura - sortiment specializovaných obchodů - nákup jízdenky, lístku do divadla apod. - výběr narozeninového dárku – využití úspor k nákupu
4.	<ul style="list-style-type: none"> - cena nákupu, vstupenky, zboží - výpočet celkové ceny zboží, které je uváděno v jednotkách délky, hmotnosti, objemu - kolik kusů zboží si můžeme koupit při určité jednotkové ceně výrobků při dané výši útraty - zjištění ceny konkrétního zboží z nákupu - určení počtu bankovek v celkové hodnotě nákupu - měsíční výdaje za elektrickou energii, plyn, vodu, odvoz odpadu - rozlišování české koruny, eura, dolaru

5.	<ul style="list-style-type: none"> - bankovky – seznámení s papírovou podobou peněz (portréty významných osobností), rozeznávání ochranných prvků - stanovení počtu mincí určité hodnoty v dané celkové částce - rodinný rozpočet – příjmy a výdaje – jednotlivé položky v rodinném rozpočtu, součet celkových výdajů/příjmů, výdělek/přivýdělek, stanovení výše výdajů za časovou jednotku - kapesné – možnost nákupu podle výše uspořené částky - výdaje na rodinnou dovolenou, spoření - vysvětlení pojmu: půjčka, splátky půjčky - jednoduché úrokování - vysvětlení pojmu: měna, druhy měn, měnový kurz - výpočet ceny při směně peněz podle měnového kurzu - vysvětlení pojmu: lichva, úrok, dluhy, exekuce
6.	<ul style="list-style-type: none"> - hotovostní a bezhotovostní platební styk - platby na internetu za zboží a služby, internetová bezpečnost (přihlašovací údaje, heslo, PIN, číslo platební karty apod.) - stanovení celkové ceny nákupu s přesností na haléře - stanovení celkové ceny nákupu zaokrouhlené na celé koruny - plat/mzda - rodinný rozpočet – finanční rezerva, finanční úspora, spoření - nákup zboží, záruka, datum spotřeby, minimální trvanlivost - práva spotřebitele – reklamace zboží
7.	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlení pojmu: majetek, druhy majetku - rozlišování různých forem vlastnictví (hmotné a duševní) a jejich ochrana - sestavení jednoduchého rodinného rozpočtu, hospodaření s penězi v rodině – příjmy a výdaje, hospodárnost při nakládání s majetkem a penězi - životní úroveň rodiny - základní výdaje z rodinného rozpočtu - seznámení s funkcí a formou peněz (od minulosti po současnost) - rozlišování různých druhů platby
8.	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlení pojmů: import, export, aktivní a pasivní obchodní bilance - přehled nejdůležitějších center světového obchodu - základní principy hlavních hospodářských organizací ve světě - základní princip a podoby smlouvy, význam smlouvy, druhy smluv - vznik závazků vyplývajících ze smlouvy, pohledávky - druhy pojištění, možnost pojištění majetku, osob, odpovědnosti za škodu - chování v modelových situacích: přeprava, koupě, oprava, pronájem - nekalé obchodní praktiky - seznámení s občanským zákoníkem – práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele - vyhledání potřebných informací o dopravě, koupi, opravě, pronájmu

9.	<ul style="list-style-type: none">- historie, funkce a forma peněz- hospodaření domácnosti- rozlišování debetní a kreditní platební karty- další možnosti plateb, bezpečnost platebních transakcí- funkce bank, bankovní služby, úroková míra, úspory- správa běžného účtu- výpočet složeného úrokování- vysvětlení pojmu: úvěr, hypotéka, DPH, penále, jistina, inflace- rozlišení různých druhů pojištění a jeho význam v běžném životě- měna, měnový kurz, směnárny- fungování trhu, rozlišení základního principu tržní a centrálně plánované ekonomiky- vysvětlení pojmu: nabídka, poptávka, vznik ceny zboží- struktura a ukazatelé národního hospodářství: HDP, nezaměstnanost, inflace, obchodní bilance, státní rozpočet, daně- sociální politika státu: dávky a příspěvky
----	--

FINANČNÍ GRAMOTNOST v ŠVP ZŠ a MŠ Šanov

ročník	vyučovací předmět	vybrané téma	ŠVP výstupy
1.	M	Obchodování	- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi
	PRV	Život rodiny, společné činnosti, práva a povinnosti členů Práce a povolání V obchodě – hodnota peněz	- osvojuje si vlastní formy chování a chování mezi lidmi
2.	M	Obchodování	- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi
	PRV	Moje rodina Náš domov Práce a volný čas, suroviny a výrobky	- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - rozliší pracovní činnost výrobní, nevýrobní, umění, zábava - uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, zvycích a o práci lidí, poznatky o lidské společnosti, soužití
3.	M	Slovní úlohy	- řeší a vytváří slovní úlohy na porovnávání, sčítání a odčítání, násobení a dělení - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi - činnost vykonávaná v daném čase
	PRV	Lidé kolem nás - povolání Svět kolem nás – surovina, výrobek, zboží	- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - rozliší pracovní činnost výrobní, nevýrobní, umění, zábava - uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, zvycích a o práci lidí, poznatky o lidské společnosti, soužití
4.	M	Logické úlohy	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy
	VL	Úvod do učiva o ČR, poloha, obyvatelstvo, ČR v EU a NATO, způsob řízení státu,	- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace

		volby, státní symboly, svátky, základní lidská práva, práva dítěte Nerostné suroviny v ČR - těžba a zpracování Průmysl ČR - doprava surovin a výrobků, důležité průmyslové závody v ČR	všech chtěných výdajů - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
5.	AJ	Shopping for Mum	- porozumí sdělením obsahujícím více různých informací v konverzaci více osob zachytí klíčové informace - rozumí otázkám a odpovědím v běžné každodenní konverzaci - klade vhodné otázky za účelem získání konkrétních informací, vyjadřuje modalitu
	M	Finanční gramotnost – rodinné hospodaření, bankovky, půjčky	- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
6.	AJ	Shopping	- porozumí sdělením obsahujícím více různých informací - v konverzaci více osob zachytí klíčové informace - rozumí otázkám a odpovědím v běžné každodenní konverzaci
7.	OV	Já a hospodaření Vlastnictví a majetek Peníze – funkce, formy peněz, způsoby platby, hospodaření s penězi Rozpočet	- rozlišuje různé druhy majetku a různé formy vlastnictví - rozlišuje hmotné a duševní vlastnictví, objasní potřebu ochrany hmotného a duševního vlastnictví - zná základní pojmy osobního hospodaření - sestaví jednoduchý rodinný rozpočet - rozliší příjmy a výdaje - uvede zásady hospodárnosti při hospodaření s majetkem a penězi
	M	Jednoduché úrokování	- aplikuje základy jednoduchého úrokování na příkladu - použije získané znalosti při řešení slovních úloh z praxe

			<ul style="list-style-type: none"> - provede rozbor slovní úlohy a stanoví postup řešení - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku
8.	Z	Světový trh a mezinárodní obchod	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy: import, export, aktivní a pasivní obchodní bilance - uvede nejdůležitější centra světového obchodu a hlavní hospodářské organizace ve světě
	NJ	Objednávání ubytování, zakoupení jízdenky Nákupy, rozhovor při nakupování, placení	<ul style="list-style-type: none"> - v běžné konverzaci rozumí jednoduchým otázkám a odpovědím. - rozumí základním frázím, otázkám a odpovědím v jednoduché každodenní konverzaci
	OV	Občanský zákoník Smlouva Práva spotřebitele – reklamace Padělání a pozměňování peněz	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele - vyhledá pojem smlouva a jeho významy - uvede, jaké smlouvy může uzavírat, jak mohou vzniknout závazky a pohledávky - vyhledá možnosti pojištění majetku, osob, odpovědnosti za škodu - zná postup, jak se chovat v modelových situacích: přeprava, koupě, oprava, pronájem - dovede vyhledat potřebné informace o dopravě, koupi, opravě, pronájmu
	AJ	Buying a train ticket	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětluje a upřesňuje své myšlenky a názory - formuluje otázky ke konkrétním tématům včetně doplňujících otázek - odpovídá na otázky vyžadující delší a komplexnější odpovědi, vyjadřuje modalitu

9.	OV	<p>Peníze – historie, funkce, forma peněz, měna Hospodaření domácnosti Trh výrobků a služeb Úspory, úvěry a úroky Banky Tržní a centrálně plánovaná ekonomika Struktura národního hospodářství Ukazatelé národního hospodářství – HDP, nezaměstnanost, inflace, obchodní bilance Hospodářská politika státu Státní rozpočet Daně Sociální zabezpečení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíl mezi debetní a kreditní kartou - využívá hotovostní a bezhotovostní placení - vysvětlí funkci bank a služby občanům - vyhledá pojmy úrok, úvěr, hypotéka - zjistí další možnosti plateb - rozliší různé druhy pojištění a chápe význam pojištění v běžném životě - uvede konkrétní příklady pojišťoven - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu - chápe podstatu fungování trhu a vzniku ceny zboží vlivem nabídky a poptávky - chápe fungování státního rozpočtu - určí, co patří do oblasti příjmů a co do oblasti výdajů ve státním rozpočtu - vysvětlí pojmy sociální politika státu, uvede příklady - uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu - rozliší a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb - vyjmenuje hlavní sektory a odvětví NH
	M	<p>Úlohy o společné práci DPH Daň, úrok, penále, úroková míra, inflace, jistina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy: DPH, daň, úrok, úroková míra, penále, jistina - vypočítá úrok s jistiny - určí hledanou jistinu - řeší úlohy z praxe na jednoduché a složené úrokování - vypočítá úrok z úroku
	NJ	<p>Nákupy, rozhovor při nakupování, placení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - běžné konverzaci rozumí jednoduchým otázkám a odpovědím - rozumí základním frázím, otázkám a odpovědím v jednoduché každodenní konverzaci

Finanční gramotnost je realizována především v hodinách M, PRV, OV, RV a v cizích jazycích. Probíhá ve všech ročnících (od 1. do 9. ročníku) tak, aby byli žáci schopni zvládat různé životní situace z finančního hlediska a byli vybaveni základními kompetencemi v cenové, peněžní a rozpočtové oblasti.

Dne: 16.10.2023

Zpracovala: Mgr. Iva Holečková